

ΘΑΝΑΤΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ

(Συνέχεια)

Ο ιστορικός ούτος λέγει τὸν φονέα ὁμοεθὴ αὐτοῦ Σέρβον, ὁ Σααδεδδὶν «ἀζάπην», ὁ Δούκας, δύο «ἀζάπηδες», ὁ Πούσκουλας, τρεῖς Γενιτσάρους ὁ δὲ Ἀχμέτ Μουχτάρ, ἀποσιωπῶν τὴν ἀποτομὴν καὶ συγκαλύπτων τὴν ἔκθεσιν νῆς κεφαλῆς λέγει ὅτι, ἐπειδὴ ἐγκυκλοφόρου ἀπίθανοι φῆμαι παρὰ τοῖς Χριστιανοῖς περὶ ἀναλήψεως τοῦ Κωνσταντίνου τῆς ἐν ὑπογίῳ διαμονῆς αὐτοῦ ζῶντος, ὑποτίθεται ὅτι πρὸς διάλυσιν αὐτῶν ἐγένετο ἀνάγκη τῆς δι' ἰδιαίτερου σημείου ἐνδείξεως τοῦ θανάτου τοῦ Ἀυτοκράτορος.

Περὶ τῆς τύχης τοῦ νεκροῦ τοῦ βασιλέως οὐδὲν λέγει, γράφον μόνον περὶ τῆς κεφαλῆς, ὁ δὲ Φρανζῆς τούραντίν περι τῆς κεφαλῆς οὐδὲν λέγει, γράφει δὲ μόνον περὶ τοῦ πτώματος. Ἀξιοπιστότερος ἐν τούτοις εἶναι ὁ Φρανζῆς, καθ' ὃ αὐτόπτης καὶ ἐνδιαφερόμενος, καὶ ὑπὸ ὀθωμανῶν προσέτι θεβαιούμενος, λέγει λοιπὸν ὁ Φρανζῆς ὅτι ἀναγνωρισθέντος τοῦ πτώματος ὁ Σουλτάνος περιχαρῆς καὶ εὐφραϊνόμενος ὑπῆρχε καὶ προσταξέει αὐτοῦ οἱ εὐρεθέντες χριστιανοὶ ἔθαψαν τὸ βασιλικὸν πτώμα μετὰ βασιλικῆς τιμῆς. Ὁ ἱστορικός Ἐβλιὰ θεβαιοὶ τὴν ὑπὸ χριστιανῶν ταφὴν τοῦ πτώματος καὶ ὀρίζει τόπον ταφῆς τὸ Σουλοῦ Μοναστήρ. Τὸ μνήμα τοῦ Κωνσταντίνου ποῦ ἔκειτο οὐδ' οἱ μεταγενέστεροι ἐγνώρισαν. Ὁ Ζυγομαλᾶς ἐκ παραδόσεως πάντως μαθὼν, ἔδειξεν εἰς τὸν Γκερλάχ τόπον ἐν ᾧ πεσὼν ἀπὸ τοῦ ἵππου δῆθεν ἐφονεύθη, ποῦ ὅμως ἐτάφη οὐδὲν εἶπεν, ἀγνοῶν τοῦτο.

Συνεχίζων ὁ ὀθωμανὸς ὁμοίως ἱστορικός Ἀχμέτ Μουχτάρ τὰς παραδόσεις, καθ' ἃς ἐν Βεφᾶ Γιοκουσῆ εὗρεν ὁ Κωνσταντίνος τὸν θάνατον, γράφει ὅτι εἰς ὃ μέρος ἔπεσεν ἀνεφάνη καὶ ἐκτοτε ἐορτάζεται ἅγιασμα, τὸ ἐν Βεφᾶ, καὶ προσθέτει ὅτι ὁ νεκρὸς ἐτάφη ἐν Βαλουκλή (εἰς τὴν Μονὴν τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς), ἐρειδόμενος εἰς τὰ γραφόμενα τῆ ἐκδοθείσῃ ἐν Βιέννῃ ἐκτενεῖ Παγκοσμίῳ Ἱστορίᾳ. Ἄγνοιαν ἐν τούτοις ἱστορικῆν πράττει ὁ Ἀχμέτ Μουχτάρ διασχιζόμενος τὰ τοιαῦτα, διότι τὸ εἰς χεῖρας τῶν Ἀρμενίων

Σουλοῦ Μοναστήρ (Υψωμαθεῖα), ἦτο ἡ Μονὴ τῆς Περιβλέτου, μείνασα εἰς τὴν κυριότητα τῶν Ὀρθοδόξων μέχρι τοῦ ἐτους 1643. Ἐν αὐτῇ ὑπῆρχε μνήμα Ἀυτοκράτορος, ἢ τοῦ ἰδρυτοῦ Ρωμανοῦ τοῦ Ἀργυροῦ, ἢ τοῦ Νικηφόρου Φωκά, θεωρουμένου δευτέρου κείτορος. Ὅθεν καθ' ἣν ἐποχὴν ὁ Ἐβλιὰ συνέγραφε τὴν περιήγησιν αὐτοῦ (1620) ἡ Μονὴ ἦτο ἐτι εἰς χεῖρας τῶν Ὀρθοδόξων εἰκάζομεν λοιπὸν ὅτι ἐσφαλμένως ἐπληροφόρηθη ὅτι ὁ ἐν αὐτῇ βασιλικὸς τάφος ἦτο ὁ τοῦ τελευταίου βασιλέως Κωνσταντίνου. Ἀμφότερα τὰ παραδόσεις ταύτας περὶ τοῦ μέρους τοῦ ἐγκαταστροφῆ τοῦ βασιλικοῦ σκήνους Σουλοῦ Μοναστήρ ἢ Βαλουκλή κρῖνον με ἀπαρτίτως, ὡς ἀπιθάνως ἔδοξα πρὸς τὰς ἰσχυρὰς ἐνημερωμένας ὑπὸ ἱστορικοῦ τινος ἀξιόπιστον ἢ τινος τῶν περιηγητῶν.

Ε΄.

Προκειμένου περὶ τοῦ τάφου τοῦ Κωνσταντίνου Παλαιολόγου, ὁ Ἀνδρέας Μουραβίεφ ἐδημοσίευσεν ἐν Πετρούπολει κατὰ τὸ ἔτος 1851 τὴν ἀνακοινωθείσαν αὐτῷ παράδοσιν, λέγων ὅτι ὁ μολᾶς τοῦ Γκιούλ Τζαμῆ οὐχὶ μόνον ἐπεβεβαίωσε τοὺς λόγους τῶν ἄλλων μολάδων περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ τάφου τοῦ τελευταίου Ἀυτοκράτορος, ἀλλὰ καὶ ἔδειξε αὐτῷ τὸν ὑποτιθέμενον τάφον, ἔνδον αὐτοῦ τούτου τοῦ τζαμίου, πρὸς τὴν δεξιὰν πλευρὰν μεταξὺ τοῦ ἱεροῦ καὶ παραπλευρῶς τοῦ θυσιαστηρίου, ἐν ὑψηλοτέρῳ τοῦ ἐδάφους βαθμίδας τινὰς στένῳ θαλαμίσκῳ. Πραγματικῶς δὲ, ἐξακολούθει λέγων, εὐρίσκειται αὐτόθι μαρμαρινὸς τύφος. Ἄλλὰ τίνος; τοῦ πρώτου ἢ τοῦ τελευταίου; Τοῦτο μένει ἀδηλον. Ὁ Πατριάρχης Κωνσταντίνος κατὰ τὴν ἐν ἔτει 1832 γενομένην ὑπὸ τοῦ ἀρχιεπίσκοπος Χατζῆ Στεφανῆ Γαϊτανάκη, Μαδυτηνοῦ, ἐπισκευὴν τοῦ ἐν λόγῳ τεμένους, ἔλαβε γνῶσιν τῆς ὑπάρξεως τοῦ μνήματος καὶ τῆς ἐπιγραφῆς ἀφοῦ μόνον ἐκ τῆς δευτέρας ἐκδόσεως τῆς Κωνσταντινίδος (1844) ἀναφέρει αὐτὸ καὶ ἀποδίδει εἰς μάρτυρά τινα ἐπὶ τῶν εἰκονομῶν καὶ πιθανόν τὸν Ἀθανάσιον, ὅτι καὶ ἡ Ἁγία Θεοδοσία ἐμαρτύρησεν. (ἀκολουθεῖ)

Νέος Α -
ΣΤΡ. Κ/α 28 8/15 1919 Μαδρίδα

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΣΙΔΕΡΙΔΟΥ

ΒΥΖΑΝΤΙΝΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

ΘΑΝΑΤΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ

(Συνέχεια)

Ο ιστορικός οὗτος λέγει τὸν φρονεῖ ὁμοεθῆ αὐτοῦ Σέρβον, ὁ Σααδεδδὶν «ἀζάτην», ὁ Δούκας, δύο «ἀζάτηδες», ὁ Πούσκουλας, τρεῖς Γενιτάρους ὁ δὲ Ἀχμέτ Μουχτάρ, ἀποσιωπῶν τὴν ἀποτομὴν καὶ συγκαλύπτων τὴν ἔκθεσιν νῆς κεφαλῆς λέγει ὅτι, ἐπειδὴ ἐκυκλοφόρουσιν ἀπίθανοι φῆμαι παρὰ τοῖς Χριστιανοῖς περὶ ἀναλήψεως τοῦ Κωνσταντίνου τῆς ἐν ὑπογείῳ διαμονῆς αὐτοῦ ζῶντος, ὑποτίθεται ὅτι πρὸς διάλυσιν αὐτῶν ἐγένετο ἀνάγκη τῆς δι' ἰδιαιτέρου σημείου ἐνδείξεως τοῦ θανάτου τοῦ Αυτοκράτορος.

Περὶ τῆς τύχης τοῦ κεφαλοῦ τοῦ βασιλέως οὐδὲν λέγει γὰρ ἄλλο μόνον περὶ τῆς κεφαλῆς, ὁ δὲ Φρανζῆς τουνάντιον περὶ τῆς κεφαλῆς οὐδὲν λέγει, γράφει δὲ μόνον περὶ τοῦ πτώματος. Ἀξιοπιστότερος ἐν τούτοις εἶναι ὁ Φρανζῆς, καθ' ὃ ἀνόπτης καὶ ἐνδιαφερόμενος, καὶ ὑπὸ ὀθωμανῶν προσέτι θεβαιούμενος, λέγει λοιπὸν ὁ Φρανζῆς ὅτι ἀναγνωρισθέντος τοῦ πτώματος ὁ Σουλτάνος περιχαρῆς καὶ εὐφραϊνόμενος ὑπῆρχε καὶ προστάξει αὐτοῦ οἱ εὐρεθέντες χριστιανοὶ ἔθαψαν τὸ βασιλικὸν πτώμα μετὰ βασιλικῆς τιμῆς. Ὁ ιστορικός Ἐβλιὰ θεβαιοῖ τὴν ὑπὸ χριστιανῶν ταφὴν τοῦ πτώματος καὶ ὀρίζει τόπον ταφῆς τὸ Σουλοῦ Μοναστήριον. Τὸ μνημεῖον τοῦ Κωνσταντίνου ποῦ ἔκειτο οὐδ' οἱ μεταγενέστεροι ἐγνώρισαν. Ὁ Ζυγομαλάς ἐκ παραδόσεως πάντως μαθὼν, ἔδειξεν εἰς τὸν Γκερλάχ τόπον ἐν ᾧ πεσὼν ἀπὸ τοῦ ἵππου δέθεν ἐφορεύθη, ποῦ ὁμως ἐτάφη οὐδὲν εἶπεν, ἀγνοῶν τοῦτο.

Συνεχίζων ὁ ὀθωμανὸς ὁμοίως ἱστορικός Ἀχμέτ Μουχτάρ τὰς παραδόσεις, καθ' ἃς ἐν Βεφᾷ Γιοκουση εὗρεν ὁ Κωνσταντίνος τὸν θάνατον, γράφει ὅτι εἰς ὁ μέρος ἔπεσεν ἀνεφάνη καὶ ἔκτοτε ἐορτάζεται ἅγιον, τὸ ἐν Βεφᾷ, καὶ προσθέτει ὅτι ὁ νεκρὸς ἐτάφη ἐν Βαλουκλή (εἰς τὴν Μονὴν τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς), ἐρειδόμενος εἰς τὰ γραφόμενα τῆ ἐκδοθείσης ἐν Βιέννῃ ἐκτενεῖ Παγκοσμίῳ Ἱστορίᾳ. Ἄγνοιοι ἐν τούτοις ἱστορικῆν πράττει ὁ Ἀχμέτ Μουχτάρ διτοχυρίζομενος τὰ τοιαῦτα, διότι τὸ εἰς γείρας τῶν Ἀρμενίων

Σουλοῦ Μοναστήριον (Ἐψωμαθεῖα), ἦτο ἡ Μονὴ τῆς Περιβλέτου, μείνασα εἰς τὴν κυριότητα τῶν Ὀρθοδόξων μέχρι τοῦ ἔτους 1643. Ἐν αὐτῇ ὑπῆρχε μνημεῖον Αυτοκράτορος, ἢ τοῦ ἱδρυτοῦ Ρωμανοῦ τοῦ Ἀργυροῦ, ἢ τοῦ Νικηφόρου Φωκά, θεωρουμένου δευτέρου κείτορος. Ὅθεν καθ' ἣν ἐποχὴν ὁ Ἐβλιὰ συνέγραφε τὴν περιήγησιν αὐτοῦ (1620) ἢ Μονὴ ἦτο ἐπὶ εἰς χεῖρας τῶν Ὀρθοδόξων εἰκαζόμενος ἴσχυον ἐπιβεβαιώσεως ἐπισημοποιήθη ὅτι ὁ ἐν αὐτῇ βασιλικὸς τάφος ἦτο ὁ τοῦ τελευταίου βασιλέως Κωνσταντίνου. Ἀμφότεραι τὰς παραδόσεις ταύτας περὶ τοῦ μέρους τοῦ νεκροῦ τοῦ βασιλέως οὐκ ἔχουσιν. Σουλτάνοι ἢ Μοναστῆριον ἢ Κωνσταντίνου ἀποσιωπῶντες ὡς ἀπίθανους, ἀντιπροσέτι τὸν μνημονευσόμενος ὑπὸ ἱστορικοῦ τινος ἀποσιωπῶν ἢ τινος τῶν περιηγητῶν.

Ε'

Προκειμένου περὶ τοῦ τάφου τοῦ Κωνσταντίνου Παλαιολόγου, ὁ Ἄνδρέας Μουραβίεφ ἐδημοσίευσεν ἐν Πετρούπολει κατὰ τὸ ἔτος 1851 τὴν ἀνακοινωθεῖσαν αὐτῷ παράδοσιν, λέγων ὅτι ὁ μολᾶς τοῦ Γκιούλ Τζαμῆ οὐχὶ μόνον ἐπιβεβαίωσε τοὺς λόγους τῶν ἄλλων μολᾶδων περὶ τῆς ὑπόψεως τοῦ τάφου τοῦ τελευταίου Αυτοκράτορος, ἀλλὰ καὶ ἔδειξε αὐτῷ τὸν ὑποτιθέμενον τάφον, ἔνδον αὐτοῦ τούτου τοῦ τζαμίου, πρὸς τὴν δεξιὰν πλευρὰν μετὰ τοῦ ἱεροῦ καὶ παραπλευρῶς τοῦ θυσιαστηρίου, ἐν ὑψηλοτέρῳ τοῦ ἐδάφους βαθμίδας τινὰς στενῶν θαλαμίσκων. Πραγματικῶς δὲ, ἐξακολουθεῖ λέγων, εὐρίσκειται αὐτόθι μαρμαρινὸς τάφος. Ἄλλα τίνος; Τοῦ πρώτου ἢ τοῦ τελευταίου; Τοῦτο μένει ἀδύνατον. Ὁ Πατριάρχης Κωνσταντίνος κατὰ τὴν ἐν ἔτει 1832 γενομένην ὑπὸ τοῦ ἀρχιερέτου Χατζῆ Σεφραῆ Γαϊτανάκη, Μαδνητοῦ, ἐπισκευῆς τοῦ ἐν λόγῳ τεμένου, ἔλαβε γνῶσιν τῆς ὑπόψεως τοῦ μνημείου καὶ τῆς ἐπιγραφῆς ἀποῦ μόνον ἐπὶ τῆ δευτέρᾳ ἐκδόσει τῆς Κωνσταντινίδος (1844) ἀναφέρει αὐτὸ καὶ ἀποδίδει εἰς μάρτυρά τινα ἐπὶ τῶν εἰκονομαζῶν καὶ πιθανῶν τῶν Ἀθωνάσιον, ὅτι καὶ ἡ Ἁγία Θεοδοσία ἐμαρτύρησεν. (ἀκολουθεῖ)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ